

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJEVNO, MJESECNO
K 1:20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM

... TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ...

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNJI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, 11. SRPNJA 1914.

BR. 55.

Za milo nam hrvatstvo! Za čast i interesu našeg Šibenika!

Kukavički uzmak.

Nisu mogli da izčekaju ni početak izborne agitacije i — uzmakoše, kukavički, jer javno morali su priznati, da su nemoćni, bez imena, bez vodje, bez vojske. Krstelj i Drinković kaptulirali su, uzmali su pred jednodušnog Šibenčana; povukli se a, da izborne vatre ni mislili nisu. Krstelj je morao javno priznati, da je difamiran, da je njegovo ime u blatu i kalu, da je nedostojan da izadje licem o lice na žđrilo.

Dgđe jogulnik Krstelju, gdje mu ono hvatanje, da je 90 po sto građanstva i občinara uzanj, gdje ona njegova objest kada je razdirao ne-pouzdanu glasovanu mu od vijeća i u lice dobacivaju predstavnici pučanstva?

Varalice.

Prisiljeni da napuste svaku otvorenu borbu, prihvatali su zadnjeg očajničkog sredstva, nebi li, zavarali narod. Jedan bezimeni izborni odbor bacio je u narod proglaš, u kojemu javljaju da su se složili „bijvi načelnici“ Krstelj i Stojić, pa zato pozivaju Hrvate, pravaši. Taj izborni odbor uezio je ime stranke prava, iako u Šibeniku, u Dalmaciji samo je jedna stranka prava, iz koje su Krstelj i Drinković bili po vrhovnoj upravi stranke prava — po drugu. Milu Starčeviću, Laginji, Prodani i drugima — izključenim, kao nedostojni pravaškog društva, kao izdajice pravašta, jer srbstvo im osvojilo dušu i radi srbstva okrenulo ledja pravaštu, hrvatstvu. Krstelj i Drinković izključeni su iz stranke prava u sjednici vrhovne uprave obdržavanoj u Zagrebu dneva 9. i 10. studenoga 1913. Dakle su Krstelj i Drinković i svi oni, koji se služe imenom stranke prava, u stranci prava misu, pravaši niti neće da budu, proti varalice, nepoštenjaci.

Varalice i nepoštenjaci su i zato, jer ne izlaze pred narod u onom rulu koje dosad uvijek oblačili, u ruku svesrbskom. Pred četraest dana Krstelj i Drinković polazili su na Kosovo pod srbskom zastavom; na Kosovu je Drinković držao govor, u kojemu je slavio srbstvo. Krstelj je na svoj imendan držao govor, u kojemu je izjavio, da je spreman dati svoj život za srbstvo. Krstelj i Drinković bjesomučno su u svom listu napadali dra. Milu Starčevića, Prodana, Dulibića i čitavu stranku prava, jer neće da srbstvu puste maha u hrvatskim zemljama. Srbski popovi i ostala srpska bičija jedini oslon Krstelju i Drinkoviću. Srbi predplatnici njihovog lista, nakon što ga naši svećenici i drugi svjestni Hrvati odbiše. Srbi dakle svi i svuda!

All dok je tako bilo do jučer, jučer se sjetiše, da sa srpsvom i sa

Srbima nemogu se niti prikazati na izbore, i zato u proglašu niti jednom jedinom rijeći ne spominju se ni Srbi ni srpstvo, već samo „Hrvati, pravaši“. Ovo zatajivanje vlastitog političkog vježbanja s jedne strane, ovo prisvajanje tudiđeg s druge strane djelo je kojim se mogu dići samo ljudi koji žive o tudjemu, o špekulanstu, o prevari.

Odkad su ričanski popovi Krstanovići postali Hrvati, pravaši? Okad su pravaši, Hrvati postali srbski vodje Mirković, Subotić, Bakotić, pa Margetić, itd?

Ali da, za ciljeve Krstelja i Drinkovića, za ciljeve srpske red je prati se i varkum oteti hrvatstvu Šibeniku i Šibensku občinu.

Ljudi značaju, ljudi poštenu ne stavljuj, ne, krinke na lice, ma otvorenog vizira idu u borbu. Ali ovaj bizantinizam, ova grčka vjernjaca, neće upaliti.

Marko Stojić.

Ali je u ovu vizantinsku zamku upao Marko Stojić. Krstelj, kada je vidio da nesmije izić pred Šibenčane, jer ovi tvrd orah za njegove zube, podmetnuo je Marka Stojića. Znali su mu sve njegove slabine, znali su da se je, kroz ovo nekoliko godina što je daleko od stranke prava, dao i ovanjeli strujom srbskom, te, premda uvjereni, da ih mrzi kao afariste, špekulantne i da bi se napijo njihove krvi, razapleše svoje mreže, nebi li on za njih vadio kestenje iz vatre. I uspjeli su, te je vidjeti na proglašima uz ime Krsteljevo i ime Marka Stojića.

I Marka Stojić zanješto toliko srbske ratne pobjede, da se je eto svrstao na jednu stranu skupa sa Krsteljem, iako je još 24 sata prije govorio: „Gdje je Krstelj i njegova..., tu mene nema“. Ovo je Marko Stojić govorio svojim osobnim prijateljima u srijedu, a u četvrtak je njegovo ime stajalo uz ime onoga koga Šibenčani prokljuju kao unesrećitelja občine Šibenske i kao izdajicu pravašta.

Obračun Stojić-Krstelj i dr.

Nego Marko Stojić toliko je bio uvjeren, da je Krstelj nesreća za naš grad i za čitavu našu občinu, on je toliko u Krstelju gledao upropastitelja našega grada, da se je ne jednom mala putu čudio, kako ga Šibenčani još trpe.

U doba, kada prve nesuglasice između nas i Krstelja izbile, pa sve do nekidan, Marko Stojić jario je naše pristaše i govorio, da su Krstelj i Drinković „političko blato“, a njihov radikalizam da vrijedi „pišljiva boba“.

Rodoljublje neopravdava Stojićev bratimljenje sa Krsteljem; mještani pak razlozi čine to bratimljenje još više zagotonitim; osobni pak razlozi takovo bratimljenje izključuju. Jer,

nesamo sa Krsteljem, ma i sa drugim članovima Krsteljeve bande Marko Stojić ima još neizravnih računa.

Nećemo ovđe spominjati privatni spor Krstelja, Smolčića i Gazzaria s jedne strane i Stojića s druge strane radi prodaje vina u Trstu, u kojemu spor Krstelj i Gazzari podmetahu Stojiću nečastne stvari; nećemo tim se baviti, iako čekamo, da nam Stojić javi, kako je s takovim huliteljima njegove časti i njegovog poštenja obraćunau.

I još se u proglašu — u kojemu je Stojićev stoji pored imena Krsteljeva — još se tu kaže, da će ljudi Krstelj-Gazzarove bande, kada bi bili izabrani, „upravljati občinom ko što su i u prošlosti dokazali“. A njihova uprava bila je takova, da se je Marko Stojić sam grozio, da će se Krsteljem ukratko obraćunati.

Sloga pravaša.

Marko Stojić govorio i o svome nastojanju za složan rad svih pravaša i veli, da je zastupnik dr. Dulibić ovaj složan rad svih pravaša odbio. Ovdje je Marko Stojić izvalio jednu veliku neistinu, barem onako veliku kako velik je zločin Krsteljev, za koji je Marko Stojić imao samo nož kao primjereno kaznu. Prvo i prvo, pravaši Šibenske občine su već složni. Za Krstelja i Drinkovića već smo rekli, da su radi svog srbskog djelovanja izključeni iz stranke prava. Sloga Šibensčana sa Krstelj-Gazzarovom firmom izključena je, i bez obzira na to, da Gazzari pravaš nije nikada bio. Cijenili smo pak, da i Marko Stojić spada među pravaše Starčevića, Laginje, Prodane, Spinčića, Dulibića i zato htjedosmo ga vidjet opet u javnom životu, to radje što nas je u borbi proti Krstelju bistro i davao nam i sam dokaza o njegovom špekulantskom djelovanju. Marko Stojić pače bilo je ponudjeno i načelnictvo i s naše strane i od dra. Iljadice kada se ovaj našao skupa s nama. Ako je Marko Stojiću toliko bilo do pravaškog barjaka, zašto ga nije prihvatio, kada mu ga davali složni Šibenčani, složni Hrvati? Marko Stojić priznaje, da smo mu i mi i dr. Iljadica nudjali načelnictvo, a kada je to istina, onda je smiješno govoriti — kako se to čini u zajednicom Stojić-Krsteljev proglašu s da su Dulibić i Iljadica na mjetni i da su se zdržali „da od naše občine stvore zakonište za se, za svoje interese i za protunarodne ciljeve“. Dosljedno dakle Krstelj nije nametnik, on je valjda dobročinitelj Šibenika, i da tih njegovih dobročinstva Marko Stojić govorio je, da bi ga trebalo satiti??!

Naš sporazum sa ostalim hrvatskim strankama u mjestu učinjen je privolom vrhovne uprave stranke prava, a dozvolit će nam Marko Stojić, da su dr. Mile Starčević i

ostale ličnosti u vrhovnoj upravi za nas mjerodavne. Ali, što je najljepše, nadahnitelj ovog sporazuma baš je isti Marko Stojić, koji je, na prvu našu ponudu da udje u naše redove i da primi načelnictvo i starešinstvo Sokola, odgovorio, da će doći, ali ako se sporazumimo sa drom. Iljadicom. Mi smo to i učinili, ali Marko Stojić, na opetovane naše poruke, odgovorio je, da se priti ni u što neće, a s našim protivnicima da pogotovo neće, jer „gdje je Krstelj i njegova..., tu meni mesta nema“.

Ali da, Marko Stojić došao je, ne kada je trebalo da se stavi na čelo složnih hrvatskih stranaka, već je došao u prošlu nedjelju, 14. dana pred same izbore, kada je sporazum bio već gotov. Pa i ona rečeno mu je, da ćemo njega i još kod onog njegovih prijatelja birati u vijeće. Ali on je htio, da se mi ovo njega okupimo, da krenemo vjeron i ugavljeni sporazum prekršimo. Poručio nam je, da se Krstelj povlači njemu u korist, a eno izborni proglaš iztice Krsteljevo ime upored Stojićeva. Krstelj se dakle nije povukao, već je našao Marka Stojića, proti složnim Šibenskim Hrvatima poslao je jednog Šibenčanina, da Šibenčanin Stojić prikupi na se su onu mržnju koja prijetila da će poklopiti Krstelja i sve mu doglavnike. Na takav postupak Marka Stojića mi kao pravaši i kao ljudi mogli smo dati samu jedan odgovor: zadanu riječ nećemo da prekršimo. Hrvati Šibenčani svi u jedno kolo!

Marko Stojić sada je toliko zabilježio za pravašto, za pravaški karakter občine, i samo zato, jer će prama ugavljenom sporazumu dr. Iljadica biti načelnik! Ali većina vijeća biti će pravaška, a to Stojić prešuće. Nu i bez obzira na to, interesi hrvatstva i občine zahtjevaju podpuni sklad stranaka u vijeće i u upravi, te će djelovanje njihovo biti u suglasju sa hrvatskim i katoličkim osjećajima gradjanstva. Ako ga Stojić misli, da bi karakter občine bio hrvatski, kada bi občinom zavladali Srbi i oni koji su u njihovoj službi, onda nemamo Šta da mu kažemo na takovu ukusu i na takovu pravaštvu.

Nego g. Stojić mora da se, nakon višegodišnjeg povučenja od politike, još nise sašao u svjetlu političkog života, kada veli da mi izbacujemo iz občine rad za hrvatstvo. To je iz prsta izisan i podmetnutu nam presmiono. I baš rad za hrvatstvo jest temelj na kojemu počiva ugavljeni sporazum, a to će hrvatstvo biti bez uplivu strančarstva, ali u prvom redu i bez uplivu onog srbstva koje narodno jedinstvo shvaća u izkorenaru hrvatstva.

Gosp. Stojić je puno za pravašto zabišut. Ali gdje mu brigat za pravašto bila, kada je — kako sam veli u svom prekuceranju pišmu — nakon sukoba našeg sa Krsteljem potražio dra. Iljadica, da odnesu upravu občine i Krstelju i nama, dakle da ju odnesu, otmu stranci prava? Dr. Iljadica je odbio takovo djelo iz zasjede. Gosp. Stojić mislio se u tu svrhu poslužiti s nama, a onda — riječi su njegove — „zafrakat ćemo i Dulibiću i popovima“.

U borbu!

Ako će g. Stojić, i nakon ovog „Svetlja“ koju mu mi iznijesmo, puštiti svoje ime pored Krsteljeva, neka ga Šibenčanima — gradjanima i občinama — nije težak izbor. Ta Stojić sam osjetio je potrebu, da Krstelj-Drinkovićevu srbovanje iztakne kao svoje. Izmišljotina je njegova, kada kaže, da je stranka Dulibićeva otvorena protivnika bratstva i ljubavi među braćom istog jezika i krv. Bratstvo i ljubav gojimo i gojiti ćemo već kao kršćani, ali Srbima Srbija i Crnagona, Hrvatima pak hrvatske zemlje; onamo misao srpstvo, ovđe u našim ovim krajevima samo misao hrvatska. Kad pak vidimo, da se radi na tome, da se hrvatstvo izgubi u srpstvu, u jugoslaventvu, onda ustajemo proti takovoj radnji onom istom žestinom kojom odbijamo na vole bilo koje tjudinske misli.

Krstelj-Drinkovićeva radnja u službi je takove tjudinske misli i zato ustajemo proti njima, kako ćemo ustatiti proti svakom onome koji bude direktno ili indirektno uživao njihovu pomoć i suradnju. Ustajemo kao Šibenčani proti upropastiteljima naše občine; dižemo se kao Hrvati proti širiteljima sverprstva. Neka se Marko Stojić ne utvara, da će ga i jedan pravaš slijediti bilo iz kojih obzira. Ovdje je Šibenik, ovđe hrvatstvo, ovđe stranka prava.

Bog i Hrvati!

Sutra na skupštinu!

Hrvati! Posebnim pozivom, podpisanim od narodnog zastupnika dra. Ante Dulibića i od dra. Vice Iljadice, pozvani ste na javnu narodnu skupštinu, koja će se obdržavati sutra u dvorištu Vatrogasnog Društva u Šibeniku.

Pohrlimo svi, da obavimo djelo narodne slike, od koje Šibenik, občina Šibenska i čitav hrvatski narod imati blagovorne koristi.

U jedno kolo svak tko osjeća hrvatski!

Živio Šibenik! Živila Hrvatska!

Da postigneš obilan prirod svoga rada na poljodjelskom polju morati će pognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa

40% KALIJEVOM SOLI ILI KAINITOM
15-16% KALCIUMCIANAMIDOM
16-21% THOMASOVOM DROZGOM

i to prama uputama koje svak može da zatraži bezplatno kod podpisane, bilo ustmeno ili pismeno. Ista tvrdka zanimanica dijeli poučne knjižice o uporabi gnojiva za sve kulture, te prema zahtjevu drži i specijalna predavanja. Ove tri vrsti daju isti uspjeh kao KAS a cjenje od istoga.

Ova gnojiva dobivaju se izključivo kod podpisane tvrdke, kao jedini i glavni zastupatelj i razpaćavaoc, i to prama uvjetima postavljenim od tvornica

GRUBIŠIĆ & Comp. :: Šibenik.
(brzjavni naslov GRUBARES — telefon br. 56.).

OBJAVA.

Dajemo na znanje p. n. Občinstvu da smo otvorili prodaju:

živoga vapna

uz cijenu od kruna 2.60 za sto kg.

ugašenog vapna

uz cijenu od kruna 2. za sto kg.

sve franko tvornica Crnica-Šibenik.

Naručbe upućuju se na adresu BATTIGELLI e ROSSI - ŠIBENIK.

Sa veleštovanjem

Peć za proizvodjanje vapna
— u Šibeniku.

AUTOGARAGE

NAJAM AUTOMOBILA.

Javljam p. n. občinstvu, da sam otvorio

**Autogarage
i najam automobila**

novih, vrlo elegantnih, za 4 i 5 osoba.

Ciene veoma umjerene.

TELEFON Br. 61.

NIKO ROSSI.

Najprikladniji dar za svaku prigodu jest

INGEROV ŠIVAČI STROJ

kojim se može šivati, vezti i vrpati.

Singer Comp. Šivači strojevi

dioničko društvo

ŠIBENIK, glavna ulica.

OSIGURANJA ŽIVOTA

u raznolikim najnovijim, modernim i vrlo povoljnim kombinacijama preuzima jedini domaći osiguravajući zavod

„CROATIA“

Osiguravajuća zadruga u Zagrebu. - Utemeljena god. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palači, ugo Marovskoj i Preradovićeve ulice.

OLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Rijeka, Sarajevo i Ljubljana.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat
Telefon 25-64.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život :

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara :

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijskih poduzeća).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.)
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena itd.)

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim poslovnim granama iznosi K. 3,375.050.88
Prijed premija s pristojbama K. 1,571.135.97
Isplaćene odštete od postanka zavoda K. 6,400.996.52

Sposobni posrednici i akvizitari primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolicu

VLAĐIMIR KULIĆ - SIBENIK

LJETOVALIŠTE

MORE, HRAD, ZDRAVLJE, DIVOTV.

Opjevano Makarsko Primorje krije u sebi dražestu, koje, osobito u ljetu, privlače i opajaju čovječju dušu.

GRADAC
KOD MAKARSKE

biser je Jadranskog mora. Tko želi zdravlja i ugodnosti, neka ljeti pohrli tamо u

Hotel Lavčenj

koji leži na moru, sa krasnom obalom. Hotel ima lijepo sobe za spavanje, izvrstanu kuhinju i podvorbu. Cijene umjerene tako da se ne boji nikakve utakmice.

Hotel je osobito prikladan za ljetovanje, a naročito se preporuča strancima kao izvrstno

KUPALIŠTE

Braća iz Herceg-Bosne, koja svake godine dolaze u naše primorje na kupanje, nači će u Hotel Lavčenj sve udobnosti i okrjipe.

I našim domaćima, koji obično traže ljeti odmora u tudjim, stajnjama na srce krasote našega primorja.

Hotel Lavčenj
Gradac kod Makarske
Ante Milošević p. Nikole vlastnik.

KUPALIŠTE

Remington Standard

Jedan milijun pisačih strojeva
u porabi.

Model X i XI.

BEZ KONKURENCIJE ::

Podpuno amerikansko pokućstvo

GŁOGOWSKI & CO. - TRST

Piazza della Borsa No. 14 i kat
Telefon br. 17-70.

JOSIP ZAMOLA

vlašteni dekorativni slikar
u ŠIBENIKU

Bivši više godina u Trstu nalazi se sada već godinu dana u svom rodnom mjestu Šibeniku, gdje je radio kod raznih tvornica i privatnih radnja te kod Pomorskog Okružnog Zapovednika.

Preuzima svakovrstnu radnju uz vrlo umjerene cijene i najvećom brzinom izvedbe. Preuzima i radnje i izvan Šibenika bez povišice cijene. Dosta je obavijestit ga jednom otvorenom dopisnicom na gore naznačenu adresu.

Preuzima važne slikarske radnje po crkvama, kazalištima.

MLJEKO: kravljie i ovčje, čisto, naravno i sterilizirano, prodaje po 40 para litar, Uzorna Mlijekarna J. Drezga.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdrjava od 1. listopada 1913. slijedeće glavne pruge:

Trst-Metković A (poštanska) Polazak iz Trsta ponедjeljak u 5. — pos. p. povratak svake subote „ 6.30 pr. p.

Trst-Metković B (poštanska) Polazak iz Trsta u četvrtak „ 5. — pos. p. povratak svakog utorka „ 6.30 pr. p.

Trst-Metković C (poštanska) Polazak iz Trsta u subotu „ 5. — pos. p. povratak u četvrtak „ 6.30 pr. p.

Trst-Korčula (poštanska) Polazak iz Trsta svake srede „ 5. — pos. p. povratak u ponedjeljak „ 6.30 pr. p.

Trst-Sibenik (poštanska) Polazak iz Trsta u petak „ 5. — pos. p. povratak u sredu „ 6. — pr. p.

Trst-Makarska (trgovacka) Polazak iz Trsta svaki utorak „ 6. — pos. p. povratak svake nedjelje „ 1.15 pos. p.

Trst-Vis (trgovacka) Polazak iz Trsta u subotu „ 7. — pos. p. povratak svaki četvrtak „ 7.15 pos. p.

VELIKA ZLATARIJA

G.J. PLANČIĆ

Vis - Starigrad - Velaluka

ŠIBENIK.